T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/364
KARAR NO : 2025/526
KARAR TR : 22/09/2025

ÖZET: Tapu malikinden istenen tapu harcı ve döner sermaye hizmet bedelinin ödenmemesi nedeniyle, tescil kararının tapuya işlenmesi isteminin reddine dair tapu müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. O. A.
Davalı : Karabağlar Kaymakamlığı Tapu Müdürlüğü
Vekili : Av. G. U. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, müvekkili Belediye aleyhine K. E. ve S. B. tarafından açılan kamulaştırmasız el atma davasında, İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2019/166, K.2021/198 sayılı kararıyla; söz konusu kişiler adına kayıtlı parsel nolu taşınmazın müvekkil adına tesciline karar verildiğini ve kararın kesinleştiğini, müvekkil tarafından mahkeme kararının uygulanması ve taşınmazın müvekkil adına tescili talebiyle Karabağlar Tapu Müdürlüğüne başvuru yapıldığını, Tapu Müdürlüğünün 23/05/2023 tarih ve 8874456 yevmiye numaralı işlemi ile, tapu harcı yatırılmadığından bahisle başvurunun reddedildiğini, bu işlemin hukuka aykırı olduğunu, tapu tescil işlemlerinden harç alınabilecek ise de, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 59. maddesine istinaden belediyelerin harçtan müstesna olduğunu ileri sürerek, Karabağlar Tapu Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İzmir 4. İdare Mahkemesi 14/06/2023 tarih ve E.2023/1015, K.2023/1305 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Yedinci İdari Dava Dairesi 16/10/2023 tarih ve E.2023/1675, K.2023/1714 sayılı kararı ile, istinaf isteminin reddine kesin olarak karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; parselde bulunan taşınmazın malikleri tarafından taşınmazın kamulaştırılması amacıyla açılan davada İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2019/166, K:2021/198 sayılı kararı ile taşınmazın davacı idareye tesciline karar verildiği, akabinde davacı idare tarafından 22/05/2023 tarihli başvuru ile kamulaştırmasız el koymaya dayanan ilamların tapuda infazı sırasında Belediyeden harç alınmaması gerektiği belirtilerek gerekli tescil/terkin işlemlerin yapılmasının davalı idareden talep edilmesi yolunda yapılan başvurunun reddedilmesine ilişkin Karabağlar Kaymakamlığı Tapu Müdürlüğü'nün 23/05/2023 tarih ve 8874456 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Bilindiği üzere, tapu siciline tescil veya sicil kayıtlarının terkini ya da tadili gibi işlemlerden yahut bu işlemlerin tesisi yönündeki taleplerin reddine ilişkin işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünün, kural olarak, adli yargının görevinde olduğu*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xQCtKG0 - sMn3j41 - ReTi0kO - tCqFkw= ile erişebilirsin

kabul edilmektedir. Zira, bu gibi işlemler taşınmazın mülkiyet durumu üzerinde tashihe neden olan işlemler olduğundan bu işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde, medeni hukuk hükümlerinin de incelenmesi gerekmektedir.

Bu durumda, yukarıda arz olunan konuya ilişkin mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte *değerlendirildiğinde, dava konusu taşınmazın İzmir 8. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2019/166, K:2021/198 sayılı kararı ile kamulaştırılmasına karar verildiği, davalı idarece de harç ve döner sermaye ücretlerinin işlemden muaf olmayan taraflarca tescilden önce ödeneceğinin bildirilmesi halinde işlemlere devam edilebileceği yönünde işlem tesis ettiği,* dolayısıyla *davanın taşınmazın tesciline ilişkin olduğu, bu nedenle uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre çözümlenmesi gerektiği anlaşıldığından, iş bu davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."*

3. Davacı vekili, aynı istemle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **İzmir 23. Asliye Hukuk Mahkemesi 27/06/2023 tarih ve E.2023/443, K.2024/300 sayılı kararı** ile, uyuşmazlığın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, dava şartı yokluğundan davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesi 27/02/2025 tarih ve E.2025/1052, K.2025/752 sayılı kararı ile, istinaf isteminin reddine kesin olarak karar vermiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

"...Tüm dosya kapsamı ve İzmir Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi'nin 21/03/2024 tarihli 2023/2467 Esas - 2024/500 Karar sayılı kararı incelendiğinde;Davacının mahkeme kararının uygulanması ve dava konusu taşınmazın davacı İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı adına tescili talebiyle Karabağlar Tapu Müdürlüğüne yapmış olduğu başvurunun harç muafiyeti bulunmadığından bahisle reddedildiği, işbu davanın dava konusu Parsel no'lu taşınmazın davacı İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı adına tesciline karar verilmesi istemiyle açıldığı, davanın 2576 Sayılı Kanunun 6. Maddesi uyarınca Vergi Mahkemesinin görev alanına girmesi nedeniyle davacının davasının görev **yönünden** *dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine, görevli Mahkemenin İzmir Vergi Mahkemeleri olduğuna..."*

5. Davacı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesine göre doğduğunu öne sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvurması üzerine, İzmir 23. Asliye Hukuk Mahkemesince dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"A. Mahkemelerin bağımsızlığı"* başlıklı 138. maddesinin 4. fıkrası şöyledir :

"Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

7. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"B. Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması"* üst başlığı altındaki *"I. Tescil"* alt başlıklı 705. maddesi şöyledir :

"Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, tescille olur.

Miras, mahkeme kararı, cebrî icra, işgal, kamulaştırma hâlleri ile kanunda öngörülen diğer hâllerde, mülkiyet tescilden önce kazanılır. Ancak, bu hâllerde malikin tasarruf

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xQCtKG0 - sMn3j41 - ReTi0kO - tCqFkw= ile erişebilirsin

işlemleri yapabilmesi, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlıdır."

8. 4721 sayılı Kanun'un *"III. Tescili isteme hakkı"* başlıklı 716. maddesi şöyledir :

"Mülkiyetin kazanılmasına esas olacak bir hukukî sebebe dayanarak malikten mülkiyetin kendi adına tescilini istemek hususunda kişisel hakka sahip olan kimse, malikin kaçınması hâlinde hâkimden, mülkiyetin hükmen geçirilmesini isteyebilir.

Bir taşınmazın mülkiyetini işgal, miras, kamulaştırma, cebrî icra veya mahkeme kararına dayanarak kazanan kişi tescili doğrudan doğruya yaptırabilir.

Bir taşınmazın mülkiyetinde eşler arasındaki mal rejimi dolayısıyla meydana gelen değişiklikler, eşlerden birinin istemiyle tapu kütüğüne doğrudan tescil olunur."

9. 4721 sayılı Kanun'un *"III. Tapu idareleri"* üst başlığı altındaki *"1. Kuruluş"* alt başlıklı 1006. maddesi şöyledir :

"Tapu idarelerinin kuruluş, işleyiş ve hizmetlerinin yürütülmesi, özel kanun hükümlerine tâbidir."

10. 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun *"Harçtan müstesna tutulan işlemler"* başlıklı 59. maddesinin ilgili kısmı şöyledir :

"(Değişik: 21/1/1982 - 2588/10 md.)

Aşağıda yazılı işlemler harçtan müstesnadır:

a) Genel ve özel bütçeli idarelerle, il özel idareleri, belediyeler ve köylerin iktisap edecekleri gayrimenkullerin vesair ayni hakların tescili, şerhi gerektiren işlemleri ve bunların terkinleri,

..."

11. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir :

"(Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.)

1)İdari dava türleri şunlardır:

a)(İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b)İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c)(Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2)İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xQCtKG0 - sMn3j41 - ReTi0kO - tCqFkw= ile erişebilirsin

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 22/09/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu; dosyada davacı vekilince Danıştay Cumhuriyet Başsavcılığına hitaben dilekçe yazıldığının ve bu haliyle başvurunun, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymadığı görülmekte ise de, adli ve idari yargı yerleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğundan ve Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine, gerekse Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacaktır. Ayrıca adli yargı dosyasının davacı vekilinin de dilekçesi üzerine, son görevsizlik kararını veren mahkemece, 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde öngörülen durumun aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu görülmekte ise de idari yargı kararının kesinleşmiş örneğiyle birlikte Mahkemesinden temin edildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığı anlaşıldığından, idari ve adli yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından tapu iptali ve tesciline ilişkin olarak verilen kararın uygulanması amacıyla Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan başvurunun reddedilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

15. Dosyanın incelenmesinden; Belediye aleyhine açılan kamulaştırmasız el *atmadan* kaynaklı tazminat davasında, *İzmir* 8. Asliye Hukuk Mahkemesi 03/06/2021 tarihli ve E.2019/166, K.2021/198 sayılı sayılı kararıyla; davanın kabulüne, *"İzmir ili, Karabağlar ilçesi Vatan mahallesi, Arapderesi Mevkiinde bulunan tapuya 3177 ada, 2 parselde kayıtlı taşınmazın 15/03/2020 tarihli bilirkişi raporuna ekli harita mühendisi Mustafa Koray Topuz tarafından tanzim edilmiş krokide (elatma haritasında) A harfi ile gösterilen yeşil renkle işaretli 2.798,32 m2'lik bölümüne ait tapu kayıtlarının iptali ile her türlü takyidattan ari olarak yol olarak terkinine,"* karar vermiş, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine; İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 5. Hukuk Dairesi 14/10/2021 tarih ve E.2021/2708, K.2021/2604 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun reddine dair karar vermiş, bu karara karşı da temyiz kanun yoluna başvurulmuş ve kararın Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 10/05/2022 tarih ve E.2021/14570, K.2022/8051 sayılı kararıyla onanarak kesinleştiği görülmüştür. Taşınmazın ilgili kısımlarının yola terkini ve mahkeme kararının infazı için davacı tarafından Karabağlar Kaymakamlığı Tapu Müdürlüğüne yapılan başvurunun Tapu Müdürlüğünün 23/05/2023 tarih ve E-14953731-105-8874456 sayılı işlemi ile, harç ve döner sermaye ücreti tahsil edilmeden herhangi bir tescil yapılabilmesinin mümkün olmadığından bahisle başvurunun reddedildiği, davacı vekilince de Tapu Müdürlüğünün işleminin hukuka aykırı olduğu, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 59. maddesine istinaden kamulaştırmasız el atmaya dayanan ilamların tapuda infazı sırasında belediyelerin harçtan müstesna olduğu ileri

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xQCtKG0 - sMn3j41 - ReTi0kO - tCqFkw= ile erişebilirsin

sürülerek, Karabağlar Kaymakamlığı Tapu Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

16. Taşınmazın yargı kararı uyarınca davacı belediye adına tapuya tescili istemli başvuru tapu harcı ve döner sermaye hizmet bedeli ödenmediği için reddedildiğinden ve dâvâcı belediye bu bedeli ödemekten muaf olduğunu iddia ettiğinden, belediyenin tapu harcı ve döner sermaye hizmet bedeli ödemesinin gerekip gerekmediği hususunun kamu hizmetinin yürütülme biçimine ilişkin kuralları içeren 6083 *sayılı* Kanun ve *4* sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümlerine göre değerlendirilmesi gerekmekte olup, bu yönde inceleme yaparak uyuşmazlığı hükme bağlama görevinin, 2576 sayılı Kanun ve 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı yerine ait olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin idari yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisinin bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 4. İdare Mahkemesinin 14/06/2023 tarih ve E.2023/1015, **K.2023/1305** sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermek gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 4. İdare Mahkemesinin 14/06/2023 tarih ve E.2023/1015, K.2023/1305 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

22/09/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden xQCtKG0 - sMn3j41 - ReTi0kO - tCqFkw= ile erişebilirsin